

El masclisme i les seves violències persisteixen entre la gent jove

TEMA DEL MES. Professionals de l'educació, psicologia i altres agents implicats en l'eliminació de la violència contra les dones veuen amb preocupació que un gruix considerable de la població jove tolera o minimitza agressions i comentaris ofensius al sexe femení, o que a l'aula cada curs es detecta algun cas de violència masclista en parella. Són conductes que es basen en creences sexistes sobre els rols d'home i dona, i arrenquen del que es veu a casa, al cinema o a la publicitat, on les dones encara surten com un objecte a posseir. Per això reivindiquen la llibertat de les noies, unes campanyes que responsabilitzin més l'agressor i una implicació de tothom en el camí cap a la igualtat.

Foto: Francesc Rubí

Xavier Valls, professor de filosofia a l'IES Pius Font i Quer, assegura que «cada any, i això augmenta, surt plorant de classe alguna noia que no aguanta la projecció sencera del documental "Lliures", on apareixen víctimes de violència masclista, perquè també ho ha viscut». I és que, segons dades del Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) de l'Ajuntament, un 17% de les estudiants de 4t d'ESO i Cicles Formatius de Grau Mitjà, enquestades el curs 2016-17, va afirmar haver patit situacions d'abús en la parella. Les xifres estatals, en concret la Macroenquesta de Violència contra la Dona del 2015, diuen que un 38% de les joves de 16 a 24 anys han patit maltractament psicològic de control en les relacions afectives.

Observatori Noctàmbul@s: «Totes i tots som responsables de rebutjar i condemnar aquestes violències.»

Però, a banda de la violència masclista en la parella, n'hi ha d'altres en la mateixa línia que afecten la població jove, com també l'adulta: la violència familiar o les agressions sexuals per part de familiars; l'estructural, que comprèn entre altres l'explotació laboral de les dones, la violència sexual o l'assetjament al carrer; la institucional i la comunitària, com el tràfic de dones o l'ablació sexual femenina, o la violència contra el col·lectiu LGTBI, que també s'exerceix per motius de gènere. Sense desmerèixer la gravetat de totes elles, ens hem centrat en analitzar la violència masclista en parelles joves heterosexuals i en els espais d'oci. La resta pot ser objecte d'altres reportatges.

Control 2.0

Molts joves rebutgen la violència en parelles adultes, però alhora «accepten o troben inevitable seguir de prop l'horari de la pròpia parella, saber amb qui es relaciona als estudis o a la feina», explica Carla Rigol, de l'Associació Helia, que treballa l'atenció, prevenció i recuperació en l'àmbit de la violència masclista. Per la seva banda, la presidenta de l'Associació Liliom de víctimes de violència masclista, Conxita Almarcha, que fa xerrades de sensibilització a l'alumnat de secundària de Manresa, constata que «ara les noies tenen més informació i molta més llibertat que abans, però crec que no la saben fer servir. El maltractament continua igual. Davant el control, les preguntes o les pressions, la majoria queden acovardides. No saben ser fredes, es preocupen, tenen por i això és el principi». Per això en les xerrades Almarcha insisteix a «traslladar a les noies quins són els signes de control i d'abús, com que et digui com t'has de vestir i que deixis les amigues».

El control pot convertir-se en un assetjament que troba en els mòbils «un continuïum», sosté Carla Rigol. A l'institut, Xavier Valls observa com «el domini a través del mòbil, una forma de "bullying" en la relació de parella, s'ha incrementat. Com que els dispositius no es tanquen acabes havent de gestionar problemes que continuen o passen fora del centre». Joves i noves tecnologies és un binomi inseparable: «si els treus el mòbil, se senten aïllats, desconnectats», indica Xavier Valls. Però el problema no és amb les tecnologies, sinó amb l'ús que se'n fa. Tal com explica Ester Jodar, advocada del SIAD: «La missatgeria instantània, i al capdavant, l'app WhatsApp, s'han convertit també en font de violència masclista. Podem rebre missatges de tota mena amb contingut humiliant, amenaces de mort, insults».

Alumnat de 4t d'ESO responent al qüestionari sobre relacions abusives Foto: Jordi Alavedra

Per tant, en el cas dels joves, sobretot dels menors, de seguida s'apela a la necessitat que hi hagi «el monitoratge dels pares i mares», diu Carla Rigol. «Si sumem a la cultura de les TIC altres factors, com el mite de l'amor romàntic, que s'estan iniciant en relacions sexoafectives, els rols i estereotips de gènere difosos per exemple a través dels anuncis publicitaris, de les cançons i de les pel·lícules, poden entrar en conductes discriminatòries, relacions d'abús i violència, també a les xarxes, i hi ha molts adolescents que hi tenen comptes abans de l'edat legal».

A les xarxes socials es donen diferents tipus d'assetjament psicològic i sexual: el "phishing" o suplantació de la identitat; el "sexpredding", amb què es difonen imatges íntimes sense consentiment, o la pornovenjança, penjar fotografies i contacte de la persona afectada a pàgines de porno violent. Carla Rigol explica en clau masclista el perquè de la venjança a les xarxes: «Si la noia trenca amb una relació desigual de poder per reprendre el control de la pròpia vida, la figura agressora no ho tolera i l'ha d'humiliar amb totes les eines que tingui a l'abast per recuperar poder i la desigualtat sobre la dona».

Rigol també indica que tot aquest ciberassetjament «té unes conseqüències psicosocials en la víctima molt més greus pel ressò il·limitat, la permanència d'informació al ciberespai i les dificultats de controlar-la i d'eliminar-la». Amb tot, és ben denunciïble, tal com detalla l'advocada Ester Jodar: «Des de la reforma del Codi Penal del 2015, es castiga que la persona que té o rep fotos íntimes d'una altra les difongui després contra la voluntat de la víctima, i no importa que aquesta inicialment hagi consentit a la gravació». Per això Violeta Moreno, d'Helia, insisteix que la dona ha de ser lliure, «el problema no es què fa amb la seva sexualitat, sinó evitar que hi hagi difusió denigrant d'una intimitat».

Acte de rebuig a la violència masclista el 25 de novembre

Denunciar

Rebre un allau de missatges també es pot denunciar. Es coneix com a "stalking", un delictes que també preveu el Codi Penal des del 2015 i que «castiga els subjectes que molesten les víctimes enviant-los molts missatges o trucades, sense contingut aparentment amenaçador, però amb un nombre diari que altera la vida quotidiana de la víctima», detalla Ester Jodar. D'altra banda, l'advocada avisa també de la validesa relativa dels missatges com a prova davant del jutjat

«perquè en el cas de WhatsApp, els missatges i arxius es poden manipular fàcilment. A més, l'altra part les pot no reconèixer.» Tot i això, Jodar reconeix que cada cop és més habitual «que els lletrats, un cop aportat en paper el contingut de la conversa al procés, en facin la transcripció literal des del terminal de la víctima. Per tant, el que es pot fer i cal fer és denunciar i guardar el registre de trucades o sms per aportar-los al procés penal», conclou.

Però el procés penal en cas de menors també presenta una certa falta de garanties pel que fa a violència masclista. Segons Ester Jodar, «no té perspectiva de gènere i de protecció a la menor víctima de violència masclista, sinó que sobretot pretén socialitzar al menor infractor reinserint-lo». Això implica que, si la víctima denuncia, no se li adjudica un advocat o advocada especialitzats del torn de violència masclista que proporciona el col·legi de l'advocacia, com tenen les majors d'edat, sinó que l'han de demanar els seus representants legals al jutjat de menors. Tampoc no té accés al contingut de l'expedient que hi ha al jutjat. Per a Jodar, això fa que «la víctima es pugui sentir desprotegida i poc informada, i que quedi pràcticament al marge de les decisions de procés penal. A més, algunes mesures sancionadores poden ser contradictòries en el context de la violència masclista, com la mediació penal, entrar en el perdó...».

Primeres relacions

Violeta Moreno, d'Helia, explica que molts joves, en aparellar-se, donen contrasenyes o tanquen comptes individuals i els fan comuns amb la parella, cosa de la qual després es penedeixen si les coses val maldades. Moreno ho associa al mite de l'amor romàntic: «És creure en l'amor fusionat i que ho pot tot: comprèn l'entrega absoluta, la gelosia, la feminitat tradicional de comprendre, justificar i minimitzar situacions abusives, amb l'argument que es preocupa per mi, si és gelós m'estima». Conxita Almarxa detecta una feblesa en algunes noies que podria remetre a aquesta creença: «Es creuen paraules afalagadores, no valoren, es deixen seduir. Totes en un moment donat de la vida hem pensat que era veritat».

Sobre la controvertida gelosia, IrianAlvaro, psicòloga del SIAD, aclareix que «es un sentiment legítim com qualsevol altre, però hi ha un malentès quan es vincula al grau d'estimació i es concep la relació com a possessió. Que siguis gelós o gelosa no vol dir que estimis molt l'altra persona, sinó que tens inseguretats personals que calmes a través d'ella». També matisa que es tracta de primeres relacions. La psicòloga associa aquest moment a «un punt de vulnerabilitat, perquè la personalitat s'està formant i la pròpia vàlua pot estar menys consolidada. Els nois i les noies estan en moment d'exploració i la fase d'enamorament és molt important. En les primeres relacions alguns joves viuen la immersió en el món adult com a cosa bona i per això se centren en la parella, però pot ser un risc quedar-se sols i aïllar-se». De tota manera, la psicòloga creu en els recursos personals de les noies per sortir d'una relació tòxica: «L'autoestima n'és un, i l'altre és la xarxa d'iguals: amistats, companys de classe o d'activitats, etc.». Per això els recomana que protegeixin els espais propis i d'amistat, estudis, primeres feines: «Està bé tenir relacions, però preservar aquests espais dona més pausa i més estímuls». Per la seva banda, Conxita Almarxa aconsella a les menors «que no tinguin pressa a tenir parella. I que siguin selectives amb el company que vulguin tenir».

Detecció

En la violència masclista en parella sempre es dona una escalada que comença de manera subtil, del control a la violència psicològica i física, en un cicle que mina els recursos personals de la

víctima. Rigol afirma que quan surt la violència més explícita és més fàcil detectar l'abús, però «ja hi ha un aïllament molt gran. Llavors les famílies i els tallers de prevenció han d'actuar per capacitar-los i donar-los eines». La psicòloga Eva Roig condueix des de fa uns deu anys els tallers de prevenció de relacions abusives per a l'alumnat de secundària per encàrrec del SIAD. En dues hores hi expliquen què és violència masclista, el context històric del patriarcat «i representem un "roleplaying" amb exemples quotidians que generalment els impacten: «Els demanem quins indicadors de violència masclista hi observen i repetim l'escena alliberant-la de toxicitat». Roig comenta que el curs passat «alguna noia a l'hora de l'escena va marxar de classe per l'ansietat que li provocava. El professor va sortir a fora amb ella i després del taller en vam parlar. Altre professorat ja coneixia el cas». En els tallers de prevenció als instituts se segueix un protocol d'actuació si es detecta algun cas a l'aula: «El monitoratge ho trasllada al professorat i aquest a l'educador social del centre», explica Carme Batista, tècnica del SIAD que coordina dels tallers.

Alguns tallers del curs passat es van fer perquè el professorat havia detectat casos al centre i també comentaris sexistes, però Eva Roig remarca que «després del taller poca cosa més podem fer. Donem cinc minuts per a consultes, també els diem que no estan sols i que hi ha uns serveis professionals que els atendran incondicionalment, però la noia que s'hi troba ha de fer el pas. Amb les poques que hem pogut parlar, en parlen sobretot amb amistats. A la família, poca referència». Conxita Almarcha constata un recel de les adolescents a parlar-ne a casa, «per por que les renyin», diu. Per això Irian Alvaro recomana als pares afectats que recorrin a professionals i que tractin «sobretot de demanar-li com se sent. Així serà més fàcil que demani ajuda i buscar recursos. Mai utilitzar mesures restrictives o càstigs, perquè això va en detriment del vincle de confiança i provoca l'efecte contrari en la recuperació. «A l'institut, Xavier Valls també s'ha trobat amb el silenci de la família i afegeix que «la diversitat cultural de les famílies encara ho dificulta més».

Però el pitjor és quan la noia que pateix maltractament no ho vol explicar a ningú. Irian Alvaro ho basa en la por que paralitza i també «en funció del grau de maltractament que esta patint, però la tensió permanent i la llei del silenci fan que el cos acabi parlant: mal de panxa, de cap, cansament, més capficada, de la tristesa a la ràbia, i un cert hermetisme». Són senyals que poden avisar la família, com també que deixin costums que abans feien: «descuidar el maquillatge o la roba, no sortir amb les amigues, un canvi bruscat de vida, però que cal veure-ho en conjunt, per no confondre amb canvis propis de l'adolescència», indica Violeta Moreno.

Per la seva banda, Xavier Valls explica què fan a l'institut si detecten un cas violència masclista: «Si ella no s'obre a explicar-ho, li proposem els serveis de psicopedagogia i sanitari del centre. I si s'obre et sol demanar confidencialitat fins i tot respecte als pares, però nosaltres l'hem de mantenir sense saltar-nos la llei, perquè en el moment que el cas deriva cap a personal especialitzat o sanitari s'ha de seguir un protocol». Pel que fa a la xarxa assistencial, Cristina Cruz, regidora de Dona, Igualtat, Ocupació i Emprenedoria, posa l'accent a millorar l'atenció a la gent jove afectada, «perquè no veuen al seu abast els llocs on poden anar a demanar ajuda. Com a Ajuntament hem d'aconseguir posar-nos a la seva alçada perquè vegin més propers els serveis que oferim».

Foto: SIAD Montserrat Roig

Font: SIAD Montserrat Roig

Estereotips

En els tallers de prevenció la psicòloga Eva Roig també veu noies que ni s'adonen que estan en una relació d'abús. Per a Roig, «en el fons es tracta d'una complicitat mútua. Tant a l'un com a l'altra els manquen recursos a l'hora de relacionar-se i recorren a comportaments estereotipats». També observen nois que reaccionen amb estereotips masclistes «molt marcats. Recordo per exemple que un noi va dir: ?si la meua nòvia se'n va amb el seu ex a fer un cafè li trenco la cara'.

No saps fins a quin punt això és real, però el comentari ja està fet». Xavier Valls veu entre el seu alumnat uns gustos a l'hora de triar parella que creu que beuen de la publicitat, la música o el cinema: «En l'exercici de dir quin tret demanaries a la persona per compartir la vida posen elements superficials, propis de pel·lícules com "Cinco metros sobre el cielo": força bruta en el noi, noia submisa, físic imponent, i no hi ha res que canviï tant com el físic amb el temps. Però també et trobes adolescents molt madurs». En aquest sentit, la regidora de la Dona, Cristina Cruz creu que amb aquests estereotips, «la violència masclista està legitimada en la societat».

Per superar tot aquest sexisme que és la base per a la violència o la discriminació, Carla Rigol assenyala la importància de la prevenció des d'abans de l'adolescència, »ja que aquí arribem tard. Per tant, és aconsellable des de la infantesa, amb la coeducació». Per a l'educació en la igualtat és fonamental «la implicació i el treball de fons de les escoles», diu Eva Roig, «les creences igualitàries és treballen de petits perquè són més plàstics i tota bona llavor hi fructifica». Per ajudar les escoles de primària en aquesta tasca «i també per conscienciar els mestres de la seva importància», diu Carme Batista, el SIAD els ofereix tallers de coeducació, on es treballen els rols d'home i dona a partir del món dels contes, que tenen «un potencial educatiu molt fort, tant per repetir estereotips no igualitaris com de canviar-los i que cada criatura decideixi el que li agradi», comenta Batista. També hi treballen com «repartir les tasques a casa i sovint surt que el papa està estirat al sofà i la mama fa tota la feina, però també veiem repartiment de tasques entre tots», explica Eva Roig.

En els tallers de coeducació s'observa que els nens i les nenes des dels 3-4 anys tenen conductes diferenciades. Per això, Violeta Moreno insta que la coeducació «es faci des de les llars d'infants i fins i tot abans que neixi la criatura, perquè «des que és a la panxa ja es fa un tractament desigual. Sé que costa de vincular-ho amb violència, però és un continu». Per això Carla Rigol hi afegeix que és molt important que els pares i les mares «facin una revisió personal per desconstruir la cultura patriarcal en què estem tots i totes. Una educació en valors com la igualtat, la solidaritat i col·laboració, ha d'acompanyar-se de fets i comportaments a casa». En el trencament d'estereotips, les psicòlogues d'Helia també assenyalen que cal oferir als joves «nous models de masculinitat amb valors d'igualtat i de respecte que els atreguin i que siguin aliats del feminisme. És una lluita que no podem fer soles».

Testimoniatge

Una altra manera de sensibilitzar el jovent sobre la violència de gènere és acostant-li el testimoni de víctimes i agressors. Al Bages això és possible amb un projecte que reuneix el CP Lledoners, centres de secundària i els SIAD local i comarcal. L'alumnat de batxillerat hi té l'oportunitat de visitar el centre penitenciari, escoltar interns reclosos per haver comès aquests delictes i després, el contrapunt de les víctimes. Carme Batista del SIAD de Manresa comenta que el projecte té «una molt bona rebuda. Els instituts el tenen molt incorporat a la programació, pràcticament es ven sol i s'esperen el temps que calgui per entrar-hi, considerant que l'accés a Lledoners es restringeix a dos centres de Manresa i dos del Bages per curs». Xavier Valls corrobora la bona valoració que en fa el centre, perquè «el que expliques a classe acaba tenint rostre. Sense desmerèixer la tasca dels tallers de prevenció, és molt més efectiu aquest projecte». Carme Batista hi està d'acord i afegeix que conèixer víctimes i agressors és molt més impactant per a l'alumnat, «que està cansat de vídeos i imatges».

Però alguna oposició municipal té una mirada crítica del projecte. Gemma Tomàs, de la CUP,

recorda que «els primers anys aquest taller era totalment contrari a la prevenció de la violència masclista, perquè els presos -agressors sexistes, probablement assassins- simplement anaven als instituts a parlar del seu cas. Més endavant es va incorporar el punt de vista de la víctima. Per tant, ara hi ha una equivalència entre ambdós perfils que des de la CUP creiem que en cap cas hi ha de ser». Amb tot, reconeix que també està bé «si el pres explica els símptomes que el va portar a agredir». A més, Tomàs objecta que el projecte crea un vincle d'empatia entre interns i l'alumnat: «Hi ha hagut noies que han abraçat el pres penedit que ha anat a parlar a l'institut. Això vol dir que el cas no s'ha explicat correctament». De tota manera matisa que «aquest curs assistirem al taller per poder-lo valorar de primera mà».

En canvi, el professor Xavier Valls, que ha assistit al taller en dues edicions, valora molt positivament la incorporació del testimoni de les víctimes «que ha donat un gir complet al projecte». Sobre l'empatia amb els agressors interns, creu que no es dona. «Una altra cosa és l'empatia amb la persona, perquè no deixen de ser-ho i és interessant que reflexionin sobre per què estan tancats». Valls remarca que en la xerrada dels presos a classe «surten tots bastant tocats, agressors i nanos. Sovint els cusen a preguntes i els posen entre l'espasa i paret, també a les víctimes».

Una altra crítica de CUP Manresa al taller amb agressors i víctimes és que s'enfoca molt en la violència masclista en la parella «però no tracta la violència masclista en totes les seves magnituds». Per la seva banda, la regidora de Dona i Igualtat destaca que hi ha consens a valorar bé el projecte, «tant per la coordinadora del Programa d'Igualtat com pel SIAD i el Consell Municipal de la Dona», afirma Cruz.

D'altra banda, és cert que en l'àmbit educatiu falten recursos per prevenir les violències masclistes. Ho assenyala Gemma Tomàs: «S'hi han d'indicar les violències del patriarcat. Almenys tot el professorat, des de la infància fins a la secundària, hauria de fer una formació de gènere per educar correctament i no mostrar patrons del patriarcat. També s'hauria d'impartir alguna assignatura obligatòria d'ètica que treballés el coneixement emocional i la violència masclista estructural». Respecte del primer punt, Xavier Valls confirma que no es produeix i pel que fa al segon, diu que «hi ha espai per tractar aquests temes al currículum de cultura i valors, però només amb una hora lectiva a la setmana». Valls explica també per què no es donen en la resta d'assignatures: «En relació als objectius de competitivitat la igualtat es relega. Els programes són molt tancats, amplis i densos, no parlen de violència ni d'altres aspectes de la vida quotidiana, i hi ha matèries en què no cal comprometre's personalment. De fet, educar en valors és el més difícil de fer, algun company de l'àmbit de ciències em comenta que no sabia pas com començar. Aquí caldria preparació».

Violència i oci

Un factor que destaca com a influent en la violència masclista en els joves és la normalització de la violència. Xavier Valls comenta al respecte que a les xarxes «s'insulten i escriuen coses que a la cara no es dirien. La resolució de conflictes a través de la violència continua sent present, sobretot en edats més joves. Veuen normal cridar, parlar malament, agredir. Fins i tot a molts els agrada veure vídeos violents a la xarxa difosos com a vídeos d'humor, sense reflexionar-hi». Sobre les agressions, Violeta Moreno concreta que també està molt normalitzada «la violència contra dones joves. Hi ha cançons que normalitzen aquests atacs com a formes d'amor, per no parlar de la cosificació de la dona, atacant la seva sexualitat, la seva imatge».

Malauradament, la violència masclista és present en tots els contextos de la societat. Tal i com aclareixen membres de l'Observatori Noctàmbul@s -projecte de la Fundació Salut i Comunitat que aprofundeix sobre la relació entre el consum de drogues, l'assetjament i els abusos sexuals

en contextos d'oci nocturn-, en el món de la nit no es produeixen més agressions masclistes que en altres entorns, però sí que «la violència en espais d'oci nocturn es desenvolupa en un clima d'especial normalització, tolerància i impunitat». Segons l'Observatori, hi ha diferents mites que envolten la nit i la festa que afavoreixen la seva permissivitat. Un dels mites és que el consum d'alcohol és la causa que es produeixin les agressions, «amb una lectura desigual que fa que es consideri un atenuant per a l'agressor i un agreujant per a l'agredida». Les agressions en l'oci nocturn poden ser explícites «o donar-se de manera encoberta i invisibilitzada a través de pràctiques sexuals no consentides en el marc d'una relació sexual voluntària, acorralaments, convidar a copes esperant devolució de caire sexual, insistències davant negatives contínues, cosificació de les dones, publicitat sexista, comentaris sexuals incòmodes i invasius, insults o tocaments no consentits». Destaquen també que en un 85% de les ocasions, els agressors formen part de l'entorn de la víctima.

Cartell de la campanya "no és no" de l'Ajuntament durant la passada festa Major

La darrera edició de la Festa Major de Manresa va promoure la campanya "No és no", de sensibilització i actuació contra les agressions sexistes amb la implicació de les regidories de Festes, Joventut i Dona. Cristina Cruz explica com va néixer aquesta campanya: «Dintre del Pla d'Igualtat vam demanar un recurs a la Diputació per fer un protocol d'agressions sexistes en l'oci, especialment el nocturn. Com que no va arribar abans de la Festa Major, vam fer la campanya de sensibilització nosaltres. El 2018 ja tindrem el protocol».

La campanya va consistir, entre altres coses, a penjar set pancartes de sensibilització en les principals places on es duïen a terme actes de la Festa Major; distribuir 200 cartells informatius i preventius; retransmetre falques d'àudio entre actes i concerts; formar els Àngels de Nit -voluntaris que informen sobre alcohol, drogues i sexualitat en la mateixa Festa Major- i personal de les barres per detectar i actuar en la prevenció de la violència masclista. En la carpa Som Nit es va donar informació, recursos i suport sobre aquestes violències. Gemma Tomàs, regidora de la CUP, hi critica «el fet que aquest punt d'informació estigués en el mateix lloc on es podia bufar per saber si podies agafar el cotxe, etc. Això exclouia la possibilitat que dones anessin a informar-se sobre agressions». I afegeix que més enllà de les pancartes «hi havia poca visibilitat. El punt d'informació estava darrere l'escenari de la Plana de l'Om i molta gent ni tan sols s'hi va fixar, tot i passar per la plaça». Cristina Cruz detalla que «el dia 29 d'agost, després de Festa Major, el SIAD i l'ASSIR es reservaren unes hores per atendre dones sense cita prèvia, fos per haver patit alguna agressió durant la festa o per fer alguna consulta en haver conegut els recursos. Però no n'hi va assistir cap».

D'altra banda, la passada edició de la Festa Major Alternativa -festa abanderada de la lluita de gènere-va ser el segon any en què es va posar en pràctica un protocol contra les agressions sexistes en l'oci nocturn. El va redactar una assemblea no mixta (dones, lesbianes i trans). Segons Gemma Boix, militant de la CUP i membre de l'assemblea transfeminista, l'objectiu d'aquest protocol era assegurar un espai lliure d'agressions, així com fer una funció pedagògica i de conscienciació. El protocol consistia en cartells, pancartes, falques entre actuacions, un punt de gestió d'agressions i la zona no mixta. Segons explica Lila Corominas, membre d'Acció Lila i de l'assemblea del protocol, «cada dia es feia una reunió amb el personal de seguretat perquè sabessin que si passava una agressió a la plaça s'havia d'acudir al punt de gestió d'agressions. Vam gestionar bastants casos, fins i tot de gent que no era a l'Alternativa i va venir al nostre punt de gestió, pel fet que la gent té la FMA com a referència de festa de contingut feminista». Per això Gemma Boix considera que «el nostre treball a l'hora de fer difusió sobre el protocol arriba a més gent que la Festa Major oficial».

La zona no mixta del concert de la cantant de hip-hop feminista, Sara Hebe, va generar certa controvèrsia. Les primeres files del concert es van separar de la resta col·locant una pancarta al terra, on només hi podien accedir dones, lesbianes i trans. Lila Corominas en fa una valoració «molt positiva, tot i les crítiques que va generar. L'objectiu era reivindicar un espai de seguretat perquè les festes no són segures per a totes nosaltres». Gemma Boix fa la següent reflexió: «En el fons, qualsevol acte feminista vol aconseguir fer trontollar els privilegis. Que algú es pugui qüestionar que amb el seu comportament pot fer sentir malament una altra persona, espanta, i per això hi va haver cert rebuig a aquest espai». D'altra banda, Cristina Cruz descarta dur a terme una aposta com la zona no mixta a la Festa Major, ja que «no creiem que hi hagi d'haver una part de la festa limitada a un col·lectiu, sigui quin sigui. Creiem que és discriminatori. S'ha de reconèixer que el protocol de la zona no mixta va donar molta visibilitat a la problemàtica de la violència masclista en espais d'oci nocturn i va generar molt ressò i debat social».

Punt d'informació Som nit a la festa Major

Campanyes

Periòdicament les administracions engeguen campanyes de sensibilització per eliminar la violència masclista, sobre les quals des d'Helia opinen que cal «posar més el focus de la responsabilitat en l'agressor i no en la víctima». Des de Noctàmbul@s es coincideix en aquest punt i afegeixen que cal apel·lar «a la responsabilitat que tenim totes i tots de rebutjar i condemnar aquestes violències». Pel que fa a la violència masclista en l'àmbit d'oci nocturn, creuen que cal «construir el desig més enllà del simple consentiment. Hem de transmetre que, fins i tot, un sí forçat o condicionat és un no».

Ambdues entitats són també partidàries de campanyes que impliquin la ciutadania «més en positiu», on fomentar les noves masculinitats, la llibertat de les dones i el seu "empoderament" i així «trencar el mite que les noies no se'n poden sortir. Segons la Macroenquesta sobre violència del 2015, un 77% de les noies entre 18 i 24 anys posen fi a relacions abusives i de violència, i això s'ha de difondre», sosté Carla Rigol.

Així mateix, comenten que en els joves és idoni utilitzar els mitjans que fan servir per informar-se, com internet, i posen per exemple la web app tabú.cat, de l'Associació Candela i l'Institut Català de les Dones, «que els posa en situacions virtuals de violència perquè hi trobin vies de solució». També creuen que s'hi hauria de parlar més de la discriminació laboral i de salaris entre homes i dones. Gemma Tomàs de CUP Manresa planteja per què «els feminicidis són la punta de l'iceberg de tot un sistema patriarcal que es permet, i per trencar-ne la punta se n'ha de tractar la base: que les dones cobrin menys per fer la mateixa feina que el seu company, els sostres de vidre que impedeixen a les dones pujar laboralment, l'amor romàntic, la violència institucional...». En aquest sentit, Xavier Valls dona a entendre que no s'ha fet prou feina: «al llarg dels anys hem avançat en igualtat a nivell teòric de programes públics, però no prou a la pràctica. Per exemple, molts nanos pensen que no hi ha discriminació en el treball».

"Desigualtats de sou". Foto de l'alumnat de l'IES Pius Font i Quer guanyadora del concurs "La Igualtat cosa de tots i totes"